

راه خوشبختی

(طریق السعادة)

جلد سوم

(تربیتی - ۲)

مؤلف: مصطفی (جعفر) فلاحی

سرشناسه :	فراحینی خوراسگانی، مصطفی، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور :	راه خوشبختی (طریق السعادة) / مؤلف مصطفی (جعفر) فراحینی.
مشخصات نشر :	تهران : نشر شبکه اندیشه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری :	ج ۵.
شابک :	دوره : ۹-۱۰-۷۷۶۰-۶۰۰-۹۷۸ ؛ ج ۱، ۶-۱۱-۷۷۶۰-۶۰۰-۹۷۸ ؛ ج ۲۹۷۸-۶۰۰-۷۷۶۰-۱۲-۳ ؛ ج ۳-۹۷۸۳-۶۰۰-۷۷۶۰-۱۳-۱ ؛ ج ۴۹۷۸-۶۰۰-۷۷۶۰-۱۴-۷ ؛ ج ۵، ۴-۱۵-۷۷۶۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	کتابنامه.
مندرجات :	ج ۱. : مجموعه بیست و پنج مجلس (تربیتی، اخلاقی، اعتقادی، ولایی و اجتماعی). - ج ۲. تربیت دینی. - ج ۳. (تربیت دینی ۲). - ج ۴. اخلاق اسلامی (۱). - ج ۵. اخلاق اسلامی (۲).
موضوع :	فراحینی خوراسگانی، مصطفی، ۱۳۴۸ - -- وعظ
موضوع :	راه و رسم زندگی (اسلام)
رده بندی کنگره :	۲۱۳۹۴/BP۱۰ ۳۷/ف ۵
رده بندی دیکی :	۲۹۷/۰۸
ماره کتابخانه ملی :	۴۱۳۱۹۰۷

راه خوشبختی (طریق السعادة) - جلد سوم: تربیت دینی-۲

نویسنده: مصطفی فراحینی

ویراستار: سید محمد بصام

صفحه آرا: سید علی میرحسینی

قطع: وزیری

جلد: گالینگور

نوع چاپ: افست

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

ناشر: شبکه اندیشه

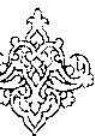
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۶۰-۱۳-۰

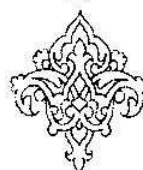
کتاب آمایی: گروه متنوک (مرکز تخصصی نگارش و ویرایش کتاب)

فهرست

۱۱	مقدمه
	فصل اول: تعلیم و تربیت فرزند در اسلام (۱۳)
۱۳	ضرورت تعلیم و تربیت اسلامی
۱۹	فواید تعلیم و تربیت
۲۱	اصول تعلیم و تربیت در اسلام
۴۶	اهمیت خانه از نظر تربیت کودک
۵۴	آموزه‌های تربیتی در اشعار سعدی
۵۵	تشویق و تنبیه، موقع که مانع
۵۶	نقش پرورنگ محبت و مهربانی در تربیت کودکان
۵۶	نقش وراثت و استعداد ذاتی در پرورش کودکان
۵۸	تبعیض قائل نشدن میان فرزندان
۵۸	تشویق فرزندان به آموختن علم و هنر
۵۹	تأکید بر تأثیر هم‌نشینان و دوستان در تربیت فرزندان
۵۹	پرهیز از موقعیت‌های تهمت‌زا
۶۰	لزوم پرداختن به تربیت در دوران کودکی
۶۰	تأکید بر تأثیر پند و اندرز در تربیت
۶۱	توصیه فرزندان به اطاعت از خدا و انجام فرائض دینی، پرهیز از ریاکاری
۶۲	توصیه فرزندان به پرهیز از عیب‌جویی
۶۳	توصیه فرزندان به پیروی نکردن از هواهای نفسانی
۶۳	توصیه به غنیمت‌دانستن فرصت‌ها در جوانی
۶۳	اهداف تعلیم و تربیت اسلامی
۸۰	زمان شروع تربیت از منظر اسلام
۱۳۷	جایگاه فرزند در اسلام
۱۴۳	ارزش تربیتی کودک از منظر اسلام
۱۵۰	جایگاه تربیتی دختران
۱۶۳	جایگاه تربیتی پسران و حقوق آنان
۱۶۷	تفاوت بین دختران و پسران
	فصل دوم: ابعاد تربیتی فرزندان (۱۷۱)
۱۷۱	تربیت جسمانی
۱۷۷	تربیت عقلی

تربیت و رشد شخصیت	۱۸۲
تربیت عاطفی	۱۸۹
تربیت اخلاقی و ترکیه نفس	۱۹۶
تربیت جنسی	۲۰۱
تربیت اجتماعی	۲۳۴
تربیت اقتصادی	۲۴۳
تربیت دینی	۲۵۱

فصل سوم: روش‌های تربیت اسلامی (۲۷۹)

روش الگویی	۲۸۰
روش محبت	۲۸۵
چگونگی محبت به فرزندان	۲۸۸
بزار محبت	۲۹۱
روش تکریم	۲۹۴
شیوه‌های تکریم شخصیت	۲۹۶
پذیرش موت‌ده‌دگر	۲۹۸
بازی با حفظ شخصیت	۲۹۸
روش موعظه	۲۹۹
عامل بودن موعظه کننده	۳۰۱
موعظه در زمینه مناسب و نامناسب و روش مخاطب	۳۰۱
بیان رسا و زبان نرم	۳۰۲
موعظه و هدف الهی	۳۰۳
موعظه پنهانی	۳۰۳
روش تشویق	۳۰۴
روش تنبیه	۳۰۸
روش عبرت	۳۱۶
روش تفکر در طبیعت	۳۱۷

فصل چهارم: نوجوانان و جوان از نگاه اسلام (۳۲۱)

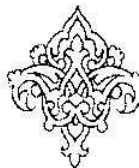
تعریف نوجوانی	۳۲۱
نوجوان از دیدگاه صاحب‌نظران	۳۲۲
نیازهای نوجوان	۳۲۳
دلائل اهمیت دوره نوجوانی	۳۲۴
تعریف جوانی	۳۲۴
جوان در قرآن و احادیث	۳۲۶
ویژگی‌های نوجوانی و جوانی	۳۲۹
خصوصیات جسمانی	۳۲۹
خصوصیات عاطفی	۳۳۰
خصوصیات اخلاقی	۳۳۳

۳۴۰	 خصوصیات اجتماعی
۳۴۵	 خصوصیات عقلی و ذهنی
۳۴۹	 وظایف والدین در قبال نوجوانان و جوانان
۳۴۹	 فراهم آوردن زمینه بهره‌بری
۳۵۰	 کنترل و تعدیل خودآرایی
۳۵۲	 فراهم کردن زمینه به منظور رشد سجایای اخلاقی
۳۵۴	 ایجاد زمینه مناسب برای کشف مجهولات
۳۵۶	 درک احساسات و عواطف نوجوان
۳۵۹	 تعدیل و ارضای مناسب خواهش‌های نفسانی
۳۶۱	 الگوهای تعامل والدین با نوجوانان و جوانان
۳۶۵	 رفتارها، ناپه‌نجاهی‌ها، نوجوانان و جوانان
۳۸۴	 عوامل، تحولات نوجوان و جوان
۳۸۵	 بی‌ایمانی
۳۸۸	 تهاجم فرهنگی
۳۹۲	 اختلافات خانوادگی
۳۹۴	 اوقات فراغت نوجوان و جوان، استفاده نامطلوب از آن
۳۹۶	 دوستان بد و مصاحبت‌های گمراه‌کننده
۳۹۷	 برخورد نامناسب والدین با فرزند
۳۹۹	 موانع تربیتی نوجوان و جوان
۴۰۰	 ناسازگاری‌های اجتماعی
۴۰۲	 اعمال خلاف عفت

فصل پنجم: آسیب‌های خانواده (۴۰۹)

۴۰۹	 چیستی آسیب‌شناسی
۴۱۰	 طلاق
۴۱۱	 تأثیر طلاق بر روی فرزندان
۴۲۶	 اعتیاد یکی از والدین
۴۲۷	 ساختار ناسالم خانواده معتاد
۴۳۱	 کمبود ارتباط اثربخش
۴۳۶	 دلایل گرایش افراد به اعتیاد
۴۳۹	 ویژگی‌های فرزندان والدین معتاد
۴۴۳	 دوران بزرگسالی کودکان اعتیاد
۴۴۴	 فوت پدر یا مادر
۴۵۰	 خانواده نامتعادل
۴۵۲	 ویژگی‌های خانواده نامتعادل و نابسامان
۴۵۶	 ویژگی‌های پدر و مادر در خانواده متعادل و نامتعادل
۴۵۷	 اشتغال زن در بیرون از خانه
۴۵۸	 مادر، سازنده اجتماع

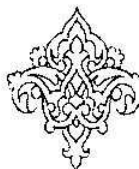
۴۵۹.....	نقش مادر در تربیت فرزند
۴۶۳.....	اشتغال زنان از نظر اسلام
۴۶۵.....	علل گرایش زنان به اشتغال
۴۶۷.....	پیامدهای منفی اشتغال مادر در تربیت فرزند
۴۶۷.....	تأثیر اشتغال مادران بر الگوی پذیری ناقص
۴۶۸.....	زیان اشتغال مادر در دوران بارداری
۴۶۸.....	عدم تغذیه کودک با شیر مادر
۴۶۹.....	نبودن حمایت و مراقبت لازم از کودک توسط مادر
۴۶۹.....	کمبود محبت و عاطفه
۴۷۰.....	عدم حضور مادر در شخصیت‌سازی و تربیت کودک
۴۷۱.....	کاهش تابعیت‌پذیری فرزند از مادر
۴۷۱.....	رفتارهای تربیتی خارج از خط تعادل
۴۷۱.....	نارسایی مستمر، آشتن بر فرزندان و غفلت از نیازهای آنها
۴۷۱.....	تعطیل جایزه پد
۴۷۲.....	دوگانگی نسبت به فرزندان
۴۷۲.....	اشتغال مادر، مانع در برابر اکتشای صحیح به رفتار کودک
۴۷۳.....	عدم حضور و مسئولیت‌پذیری پدر در خانه
۴۷۳.....	مفهوم مسئولیت‌پذیری
۴۷۴.....	ابعاد مسئولیت‌پذیری فرد در زندگی
۴۷۴.....	مسئولیت در برابر خود
۴۷۴.....	مسئولیت در برابر همسر
۴۷۵.....	مسئولیت در برابر فرزندان
۴۷۵.....	نیاز خانواده به مدیریت و حضور مرد
۴۷۶.....	وظایف پدر در تربیت فرزند
۴۷۹.....	انواع پدر به لحاظ شیوه عملکرد در تربیت فرزندان
۴۸۰.....	آسیب‌های نبود پدر و عدم مسئولیت‌پذیری وی
۴۸۲.....	اختلافات و ناسازگاری‌های خانوادگی
۴۸۳.....	آثار و پیامدهای ناسازگاری والدین

مقدمه

موضوع تربیت یک از اساسی‌ترین نیازهای زندگی بشر محسوب شده و تربیت جزء لاینفک زندگی انسان است؛ گونه‌ای که آدمی تنها در پرتو تربیت صحیح به موجودی هدفمند و متدبر و متفکر بدل خواهد شد و در نتیجه در دنیا و آخرت سعادت‌مند می‌گردد. تربیت حیاتی‌ترین بُعد زندگی انسان در آوازه‌ای اسلامی برای مسلمانان ضرورتی مضاعف و انکارناپذیر است. مفهوم تربیت در تعالیم وحی و سنت نبوی بر پرورش استعدادهای درونی وی و فراهم آوردن بستری مناسب جهت رشد این توانایی‌ها و ظرفیت‌های وجودی است و در صورتی ثمربخش و کارآمد خواهد بود که با عمل و تلاش خود انسان توانمند باشد. همچنین، این تربیت هنگامی موفق و مؤثر می‌گردد که تمامی شئون و ابعاد حیات بشر را دربر گرفته و تنها به زمانی خاص محدود نگردد؛ چراکه انسان موجودی تک بعدی نبوده و همه ابعاد وجودی او به تربیت نیاز دارد تا بدین گونه به کمال انسانی دست یابد که آن مهم‌ترین هدف مکتب اسلام نیز به شمار می‌رود.

در نگرش اسلامی برای انسان در افعال و حرکت‌های تکوینی و تشریعی او هدفی جز خدا شناخته نشده و کمال و تربیت مطلوب ره سپردن به مقصد یگانه هستی است. نکته حائز اهمیت در این بحث، توجه و دقت در تربیت انسان از همان لحظه‌ای است که نطفه وی منعقد گشته و به عنوان یک موجود زنده شناخته می‌شود. خداوند متعال

به منظور حفظ نوع انسان و رسیدن آنها به کمال انسانی، میل و علاقه به داشتن فرزند صالح را در نهاد او قرار داده تا بدین طریق رستگاری و سعادت بشر رقم بخورد. فرزند انسان نتیجه و ثمره همه آرزوهای اوست و رفتار و گفتار او بیانگر شخصیت و منش والای والدین او خواهد بود؛ پس شایسته و نیکوست که در تربیت درست و اصولی وی اهتمام داشته و او را به خصوصیات و اندیشه‌های والای انسانی آراسته نمایند؛ به همین منظور و برای رسیدن به این هدف، آنان به اطلاعاتی جامع در خصوص روحیات اخلاقی و مراحل رشد کودک و نیز شیوه‌های تربیتی مختص به هر دوره از رشد نیازمند هستند تا در این راه موفق بوده و فرزند صالح و نیکو تربیت کنند. فرزند صالح گلی از گل‌های بهشت و موجب رفرازی پدر و مادر و در نهایت استحکام بنیان خانواده خواهد شد.

این کتاب در ادامه بحث پیشین، که در جلد نخست بدان پرداخته شد، اکنون در پنج فصل به بیان نحانی پرآمین خانواده و تعلیم و تربیت فرزندان پرداخته و اطلاعات جامعی را در اختیار والدین قرار می‌دهد تا بدین گونه با وظایف خویش در این خصوص آشنا شوند و نیز شناخت کافی از سورا رشد و مسائل کلی تربیت فرزندان خود به دست بیاورند؛ چراکه فرزندان ما همچون نهالی هستند که پس از رویش نیازمند محیطی مناسب و آرمانی جهت پرورش و شکوفایی بوده و خانواده موظف به فراهم آوردن بهترین و مساعدترین شرایط ممکن برای تربیت آنها هستند. بر همین اساس والدین می‌بایست نسبت به این مسئولیت خویش در قبال فرزندان آگاهی و شناخت کافی داشته باشند تا بتوانند فرزند صالح را به جامعه انسانی تحویل دهند. چه بسا هرگاه خانواده چنین فرزندی را بیروارند، ثمره و دستاورد آن پدید آمدن جامعه‌ای صالح و مطلوب خواهد بود که همه افراد با همدلی، مهر و محبت و نوع دوستی و دیگر صفات متعالی انسانی، در کنار هم زندگی خواهند کرد؛ به گونه‌ای که این حیات و زیستن آنها مطابق با فطرت واقعی انسان باشد.